

Brüssel, 23.5.2018
COM(2018) 370 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

2018. AASTA LÄHENEMISARUANNE

(koostatud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikele 1)

{SWD(2018) 350 final}

1. ARUANDE EESMÄRK

Euro on mõeldud kogu Euroopa Liidu ühisrahaks. 342 miljonit inimest 19 liikmesriigis (euroalal) kasutab seda praegu igapäevaselt. Euro on maailmas teine enim kasutatud vääring. 60 muud maailma riiki ja piirkonda, kus elab kokku 175 miljonit inimest, on otsustanud kasutada eurot oma vääringuna või siduda oma vääringu euroga.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 1 on sätestatud, et vähemalt kord kahe aasta järel või kui seda taotleb mõni liikmesriik, mille suhtes on kehtestatud erand,¹ annavad komisjon ja Euroopa Keskpank nõukogule aru edusammudest, mida liikmesriigid on teinud majandus- ja rahaliiduga seotud kohustuste täitmisel. Komisjoni ja Euroopa Keskpanka viimased lähenemisaruanded võeti vastu 2016. aasta juunis.

2018. aasta lähenemisaruanne hõlmab seitset liikmesriiki, mille suhtes on kehtestatud erand: Bulgaaria, Horvaatia, Poola, Rootsi, Rumeenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari². Üksikasjalikum hinnang nende liikmesriikide lähenemise tasemele on esitatud käesoleva aruande tehnilises lisas.

Komisjoni ja Euroopa Keskpanka koostatavate aruannete sisu on reguleeritud ELi toimimise lepingu artikli 140 lõikega 1. Kõnealuse artikli kohaselt tuleb aruannetes vaadelda liikmesriigi õigusaktide, sealhulgas liikmesriigi keskpanga põhikirja kooskõla ELi toimimise lepingu artiklitega 130 ja 131 ning Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja Euroopa Keskpanka (EKP) põhikirjaga (edaspidi „EKPSi/EKP põhikiri“). Samuti tuleb aruannetes käsitleda seda, kas asjaomane liikmesriik on saavutanud püsiva lähenemise kõrge taseme, tuginedes käsitlemisel sellele, kuidas asjaomane liikmesriik on täitnud lähenemiskriteeriume (hindade stabiilsus, riigi rahanduse seisund, vahetuskursi stabiilsus, pikaajalised intressimäärad), ning võttes arvesse teisi ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 viimases lõigus nimetatud tegureid. Nelja nimetatud lähenemiskriteeriumi on üksikasjalikumalt käsitletud aluslepingutele lisatud protokollis (protokoll nr 13 lähenemiskriteeriumide kohta).

Finants- ja majanduskriis ja euroala võlakriis on esile toonud lüngad majandus- ja rahaliidu majanduse juhtimise süsteemis ning osutanud vajadusele vahendeid ulatuslikumalt kasutada. Rahandus- ja majandusliidu jätkusuutliku toimimise tagamise eesmärgil on tegeldud majanduse juhtimise üldise tugevdamisega liidus. Lähenemise hindamine on kooskõlas ka „Euroopa poolaasta“ laiema lähenemisviisiga, mille puhul käsitletakse terviklikult majandus- ja rahaliidu majanduspoliitilisi probleeme rahanduse jätkusuutlikkuse, konkurentsivõime, finantsturgude stabiilsuse ja majanduskasvu tagamisel. Juhtimisreformi valdkonna olulised uuendused, millega tugevdatakse iga liikmesriigi lähenemisprotsessi ja selle jätkusuutlikkuse hindamist, hõlmavad muu hulgas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse tugevdamist stabiilsuse ja kasvu pakti 2011. aasta reformiga, ja uusi vahendeid makromajandusliku tasakaalustamatuse järelevalve valdkonnas. Eelkõige

¹ Liikmesriikidele, kes ei ole veel täitnud euro kasutuselevõtuks vajalikke tingimusi, osutatakse kui liikmesriikidele, mille suhtes on kehtestatud erand. Taani ja Ühendkuningriik sõlmisid enne Maastrichti lepingu vastuvõtmist läbirääkimiste käigus euro kasutuselevõttust loobumise kokkuleppe ega osale majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis.

² Kuna Taani ja Ühendkuningriik ei ole väljendanud kavatsust eurot kasutusele võtta, ei ole kõnealuseid riike käesolevas aruandes käsitletud.

võetakse käesolevas aruandes arvesse makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse järeltule³.

Need kriisid paljastasid ka soovimatud seosed riikide pangandus- ja valitsemissektorite vahel ning põhjustasid finantsturgude tugeva killustatuse. Nende seoste murdmiseks ja killustatuse vähendamiseks, samuti riskide paremaks hajutamiseks liikmesriikide vahel ja majanduse piisavaks rahastamiseks loodi pangandusliit. Mitmed pangandusliidu olulised elemendid, nagu ühtne reeglistik, ühtne järelevalvemehhanism ja ühtne kriisilahendusfond, on juba loodud. Pangandusliidus hakkavad osalema ka need liikmesriigid, kes võtavad kasutusele euro. Selline osalemine ei sõltu käesolevas aruandes tehtud lähenemiskriteeriumide hindamisest.

6. detsembril 2017 esitletud Euroopa majandus- ja rahaliidu süvendamise paketi raames tegi Euroopa Komisjon ettepaneku luua (tema tehnilise abi meetmete osana) spetsiaalne töösuund, et toetada eurot mittekasutavaid liikmesriike sellega ühinemisel⁴. See ettepanek kajastub struktuurireformi tugiprogrammi määruse muudatuses⁵. Samuti kuulutas komisjon, et kavatseb teha ettepaneku luua 2020. aasta järgseks perioodiks lähenemisrahastu liikmesriikide toetamiseks nende konkreetsetes ettevalmistustes sujuvaks osalemiseks euroalas. See aga ei sõltu ametlikust euro kasutuselevõtmise protsessist, mis toimub lähenemisarannete kaudu.

Lähenemiskriteeriumid

Selleks et uurida **liikmesriikide õigusaktide**, sh liikmesriikide keskpankade põhikirja **kooskõla** ELi toimimise lepingu artikliga 130 ja artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega, tuleb hinnata nende vastavust rahastamiskeelule (artikkel 123) ja eesõiguste keelule (artikkel 124), kooskõla EKPSi eesmärkidega (artikli 127 lõige 1) ja ülesannetega (artikli 127 lõige 2) ning muid aspekte, mis on seotud liikmesriikide keskpankade lõimumisega EKPSiga.

Hindade stabiilsuse kriteerium on ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 esimeses taandes määratletud järgmiselt: „*hindade stabiilsuse kõrge taseme saavutamine [...] nähtub inflatsioonimäärast, mis on hindade stabiilsuse mõttes lähedane kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi omale*“.

Lähenemiskriteeriumide protokolli artiklis 1 on sätestatud, et „*hindade stabiilsuse kriteerium [...] tähendab, et liikmesriigil on püsiva stabiilsustasemega hinnanaäitajad ning keskmine inflatsioonimäär vaadelduna ühe aasta kestel enne kontrollimist ei ületa rohkem kui 1,5 % võrra kolme kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra. Inflatsiooni mõõdetakse võrreldaval alusel tarbijahinnaindeksi abil, võttes arvesse riiklike määratluste erinevust*“⁶. Hindade stabiilsuse nõue tähendab, et nõuetekohane inflatsioonitase tuleb saavutada pigem tänu sisendkulude ja muude hindu struktuurselt mõjutavate tegurite dünaamikale, mitte ajutiste tegurite mõjul. Seepärast hõlmab lähenemise hindamine inflatsiooniväljavaateid mõjutavate tegurite hindamist ning seda täiendatakse viitega komisjoni talituste hiljutisele

³ Komisjon avaldas 2017. aasta novembris seitsmenda häiremehhanismi aruande ja 2018. aasta märtsis sellele vastava põhjaliku analüüsi järeldused.

⁴ Euroopa Komisjoni 6. detsembri 2017. aasta teatis „Uued liidu raamistikku kuuluvad stabiilse euroala eelarvelised toetusvahendid“, COM(2017) 822 final.

⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2017/825, COM(2017) 825 final, 2017/0334(COD), 6. detsember 2017.

⁶ Hindade stabiilsuse kriteeriumi puhul mõõdetakse inflatsiooni nõukogu määruses (EÜ) nr 2494/95 määratletud tarbijahindade harmoneeritud indeksi alusel.

inflatsiooniprognosile⁷. Samuti hinnatakse aruandes, kas on tõenäoline, et riik saavutab järgnevate kuude jooksul kontrollväärtuse.

Inflatsiooni kontrollväärtuseks 2018. aasta märtsis arvutati 1,9 %, ⁸ võttes aluseks Küprose, Iirimaa ja Soome, kui kolme kõige paremaid tulemusi saavutanud liikmesriigi näitajad⁹.

Riigi rahanduse seisundiga seotud lähenemiskriteerium on määratletud ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 teises taandes järgmiselt: „*riigi rahanduse stabiilsus nähtub niisuguse eelarveseisundi saavutamisest, kus puudub eelarvepuudujääk, mis artikli 126 lõike 6 kohaselt on ülemäärane*“. Lisaks on lähenemiskriteeriumide protokollis artiklis 2 sätestatud, et kõnealune kriteerium tähendab, et „*kontrollimise ajal ei kehti liikmesriigi suhtes nimetatud lepingu artikli 126 lõikes 6 nimetatud nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta*“. Majandus- ja rahandusliidu majanduse juhtimise üldise tugevdamise osana tõhustati 2011. aastal riigi rahandusega seotud teiseseid õigusakte, sealhulgas võeti vastu uued määrused, millega muudeti stabiilsuse ja kasvu pakti¹⁰.

ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 kolmandas taandes on **vahetuskursi kriteeriumi** kirjeldatud järgmiselt: „*kinnipidamine Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismiga ettenähtud normaalsetest kõikumispiiridest vähemalt kahe aasta jooksul, devalveerimata oma vääringut euro suhtes*“.

Lähenemiskriteeriumide protokollis artiklis 3 on sätestatud: „*Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismis osalemise kriteerium tähendab, et liikmesriik on järginud Euroopa Rahasüsteemi vahetuskursimehhanismis ettenähtud normalseid kõikumispiire ilma tõsiste pingeteta vähemalt kahe aasta jooksul enne kontrollimist. Eelkõige ei tohi liikmesriik olla sama aja jooksul omal algatusel devalveerinud oma raha kahepoolset keskmist kurssi euro suhtes*“¹¹.

Käesolevas aruandes on vastav kaheaastane periood vahetuskursi stabiilsuse hindamiseks ajavahemik 2016. aasta 24. aprillist kuni 2018. aasta 23. aprillini. Vahetuskursi stabiilsuse hindamisel võtab komisjon arvesse lisanäitajate suundumusi, nt välisvaluutareservide suundumused ja lühiajalised intressimäärad, samuti vahetuskursi stabiilsuse säilitamiseks võetud poliitikameetmete (sh sekkumised valuutaturul, vajaduse korral rahvusvaheline finantsabi) mõju. Praegu ei osale ükski käesolevas lähenemisaruanDES hinnatud liikmesriik vahetuskursimehhanismis. Vastuvõtmine vahetuskursimehhanismi otsustatakse liikmesriigi taotlusel kõikide vahetuskursimehhanismis osalejate konsensuse alusel¹².

⁷ Kõik käesoleva aruande kohased inflatsiooni ja muude tegurite prognoosid pärinevad komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosist. Komisjoni talituste prognoosid põhinevad välistegureid käsitlevatel üldistel eeldustel ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, ning nende puhul võetakse arvesse meetmeid, mille kohta on piisavalt üksikasjalikku teavet.

⁸ Käesolevas aruandes on kasutatud 2018. aasta 23. aprillile eelnenud andmeid.

⁹ Vastavad 12 kuu keskmised inflatsioonimäärad olid 0,2 %, 0,3 % ja 0,8 %.

¹⁰ Direktiiv liikmesriikide eelarveraamistiku miinimumnõuete kohta, kaks uut määrust makromajandusliku järelevalve kohta ja kolm määrust, millega muudetakse stabiilsuse ja kasvu pakti, jõustusid 13. detsembril 2011 (üks kahest uuest makromajanduslikku järelevalvet käsitlevast määrusest ja üks kolmest määrusest, millega muudetakse stabiilsuse ja kasvu pakti, hõlmavad uut euroala liikmesriikide suhtes kohaldatavat jõustamismehhanismi). Lisaks võlakriteeriumi kaasamisele ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusse nähti muudatustega ette stabiilsuse ja kasvu pakti olulised uuendused, eelkõige kehtestati täiendavalt kulutuste võrdlusalus, mida võetakse arvesse riigipõhiste keskpika perioodi eelarve-eesmärkide suunas tehtavate edusammude hindamisel.

¹¹ Vahetuskursi kriteeriumile vastavuse hindamisel uurib komisjon, kas vahetuskurss on jäänud vahetuskursimehhanismi keskmise määra lähedale; samas võib 5. aprillil 2003 Ateenas ECOFINi mitteametlikul kohtumisel vastuvõetud ühinevate riikide ja vahetuskursimehhanismi liikmesriikide ühisavalduse kohaselt arvesse võtta kursi tugevnemise põhjuseid.

¹² Vahetuskursimehhanismis osalejad on euroala rahandusministrid, Euroopa Keskpank, euroalaväliste liikmesriikide rahandusministrid ja keskpangad.

ELi toimimise lepingu artikli 140 lõike 1 neljanda taandega on ette nähtud, et „*liikmesriik, mille suhtes on kehtestatud erand, peab saavutama vastastikuse lähenemise ja vahetuskursimehhanismis osalemise püsikindluse, mis peegeldub tema pikaajaliste intressimäärade tasemes*“. Lisaks on lähenemiskriteeriumide protokollis artiklis 4 sätestatud, et „*intressimäärade lähenemiskriteerium tähendab, et vaadelduna ühe aasta kestel enne kontrollimist on liikmesriigil olnud keskmine nominaalne pikaajaline intressimäär, mis ei ületa rohkem kui 2 % võrra kolme [hindade stabiilsuse seisukohast] kõige paremaid tulemusi saavutava liikmesriigi määra. Intressimäärasid mõõdetakse pikatähtajaliste riigi võlakirjade või nendega võrreldavate väärtpaberite alusel, võttes arvesse riiklike määratluste erinevust*“.

Intressimäära kontrollväärtuseks 2018. aasta märtsis saadi 3,2 %¹³.

ELi toimimise lepingu artikli 140 lõikega 1 on samuti ette nähtud teiste majandusliku integratsiooni ja lähenemise seisukohalt **oluliste tegurite** uurimine. Nende lisategurite hulka kuuluvad turgude integratsioon, maksebilansi jooksevkonto ja ühiku tööjõukulude suundumused ning muud hinnaindeksid. Viimaseid käsitletakse hindade stabiilsuse hindamise käigus. Lisategurid on olulised näitajad, mille alusel hinnatakse, kas liikmesriikide lõimumine euroalaga kulgeb raskusteta, ja mis aitavad hinnata lähenemise jätkusuutlikkust.

2. BULGAARIA

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Bulgaaria ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

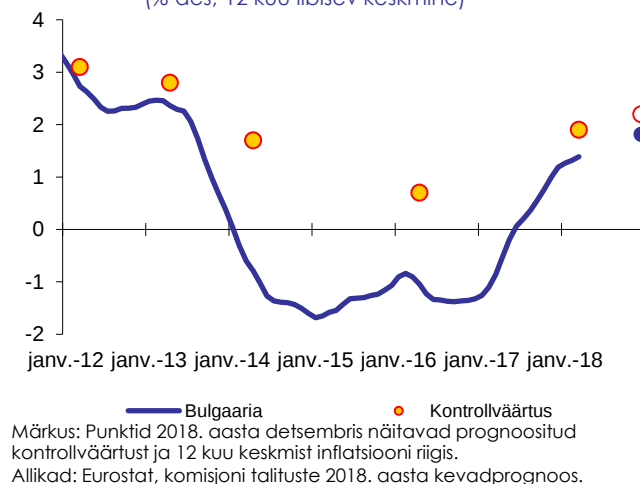
Bulgaaria õigusaktid, eelkõige Bulgaaria Riigipanga seadus, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad ja puudused on seotud keskpanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal seoses ELi toimimise lepingu artikli 127 lõike 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artikli 3 kohaste EKPSi ülesannetega.

Bulgaaria täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. Keskmine pikaajaline intressimäär oli Bulgaarias 2018. aasta märtsile eelnenud aastal 1,4 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 1,9 %. Prognooside kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest madalamaks ka järgmistel kuudel.

Bulgaaria aastane THHI inflatsioonimäär oli 2013. aasta keskel ja 2017. aasta alguses negatiivne mitme teguri tõttu, s.o imporditud kaupade hindade langus, tagasihoidlik sisenõudlus ja reguleeritud hindade kärpimised. 2016. aastal langes see -0,4 %-lt jaanuaris aasta keskpaigaks umbes -2,5 %-le ning hakkas siis tõusma. 2016. aasta detsembriks jõudis see -0,5 %-le ja jätkas tõusu kuni 2017. aasta aprillini, olles siis 1,7 %. 2017. aasta mais–juulis vähenes inflatsioon taas ajutiselt, kuid pööras varsti tõusuteele, jõudes 2017. aasta novembriks 1,9 % tasemele. Aastainflatsiooni kiirenemine 2017. aastal viitas energia- ja toiduainete hindade suuremale panusele inflatsiooni. 2018. aasta alguses inflatsioon vähenes taas ja naasis 2018. aasta märtsis 1,9 % tasemele.

¹³ 2018. aasta märtsist kohaldatav kontrollväärtus arvutatakse Küprose, Iirimaa ja Soome keskmiste pikaajaliste intressimäärade (vastavalt 2,2 %, 0,8 % ja 0,6 %) aritmeetilise keskmisena, millele liidetakse kaks protsendipunkti.

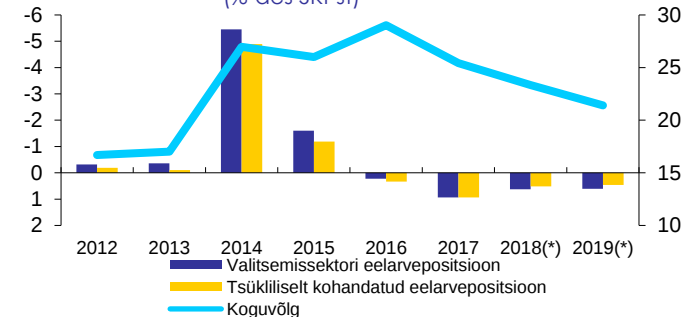
Joonis 2a: **Bulgaaria – inflatsioonikriteerium alates 2012. aastast**
(%-des, 12 kuu libisev keskmine)

Eeldatakse, et inflatsioon edaspidi kasvab sisemiste tegurite, s.o eranõudluse kasv leibkondade netotulu eeldatava kasvu najal, ning väliste tegurite tagajärjel, s.o globaalsete naftahindade eeldatav tõus ja nende ülekandumine energiahindadele. Seega peaks komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosi kohaselt THHI inflatsioon olema 2018. aastal ja 2019. aastal keskmiselt 1,8 %. Bulgaaria suhteliselt madal hinnatase (2016. aastal umbes 47 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda hinnataseme oluline lähenemine.

Bulgaaria täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Peale selle oodatakse 2018. aasta lähenemisprogrammi hindamise alusel, et Bulgaaria täidab 2018. ja 2019. aastal stabiilsuse ja kasvu pakti. Bulgaaria kohta ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Valitsemissektori eelarve ülejääk oli 2016. aastal 0,2 % ja 2017. aastal 0,9 %. Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosi kohaselt jääb ülejäägi suhe SKPsele nii 2018. ja 2019. aastal 0,6 % tasemele, kui poliitikat ei muudeta. Valitsemissektori koguvõla tase vähenes 2017. aastal 25,4 %-le SKPst ning peaks veelgi vähenema 2018. aastal 23,3 %-le ja 2019. aastal 21,4 %-le. Bulgaaria eelarveraamistikku on hiljuti tugevdatud järjestikuste seadusandlike sammudega, mis vajavad nüüd rakendamist.

Joonis 2b: **Bulgaaria – Valitsemissektori eelarve tasakaal ja võlgnev**
Pööratud astmik (%-des SKPst)

(*) Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.
Allikas: Eurostat, komisjoni talitused.

Bulgaaria ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Bulgaaria leev ei osale vahetuskursimehhanismis. Bulgaaria Riigipanga eesmärk on tagada hindade stabiilsus vahetuskursi seotuse kaudu valuutakomitee süsteemi raames. Bulgaaria

kehtestas valuutakomitee süsteemi 1997. aastal, sidudes Bulgaaria leevi Saksa margaga ja hiljem euroga. Lisategurid, näiteks välisvaluutareservide ja lühiajaliste intressimäärade suundumused, osutavad, et investorite tajutav risk on jäänud Bulgaaria puhul soodsaks. Valuutakomitee süsteemi aitavad jätkuvalt toetada märkimisväärsed ametlikud reservid. Kaheaastase hindamisperioodi jooksul on Bulgaaria leevi ja euro vahetuskurss olnud stabiilne, mis on kooskõlas valuutakomitee süsteemiga.

Bulgaaria täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2018. aasta märtsile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär Bulgaarias 1,4 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 3,2 %. Pikaajalised intressimäärad vähenesid Bulgaarias 2,4 %-lt 2016. aastal 2018. aasta jaanuariks 0,9 %-le. Tootluse vahe võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjaga suurenes 2016. aasta esimesel poolel umbes 50 baaspunkti, jõudes 2016. aasta juulis 250 baaspunktini, kuid on pärast seda vähenenud. 2017. aasta lõpus küündis vahe 72 baaspunktini ning vähenes 2018. aasta alguses alla 40 baaspunkti.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning turgude lõimumist. Bulgaaria maksebilansis registreeriti 2016. ja 2017. aastal märkimisväärne ülejääk – vastavalt 4,5 % ja 5,5 % SKPst. Bulgaaria majandus on euroalaga tugevalt lõimunud kaubandussuhete ja investeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate alusel on Bulgaaria tulemused kehvemad kui enamiku euroala liikmesriikide omad. Olulised probleemid on seotud ka institutsioonilise raamistikuga, k.a korruptsioon ja valitsemissektori tõhusus. Bulgaaria finantssektor on ELi finantssektoriga hästi lõimunud, peamiselt tänu suurele välisomandusele pangandussektoris. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse käigus viidi 2018. aastal läbi Bulgaaria põhjalik analüüs, milles järeldati, et Bulgaarias esineb makromajanduslik tasakaalustamatus (millega täiendati eelmist järeldust ülemäärase tasakaalustamatuse kohta), mis on seotud finantssektori haavatavusega koos ettevõtlussektori suure võlakoormuse ja viivislaenudega. Püsivad struktuursed nõrkused takistavad tööturu olukorra kiiremat paranemist.

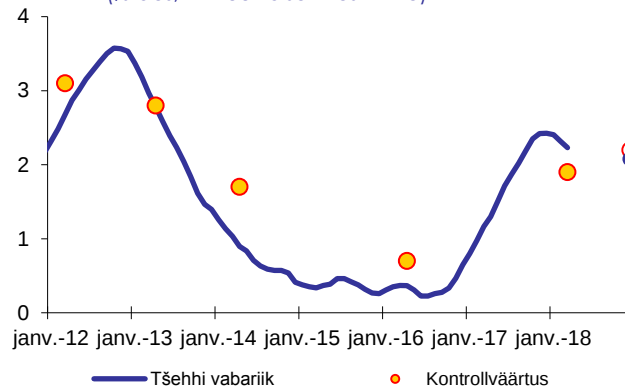
3. TŠEHHI VABARIIK

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Tšehhi Vabariik ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Tšehhi Vabariigi õigusaktid, eelkõige Tšehhi Vabariigi Rahvusnõukogu seadus nr 6/1993 Tšehhi Riigipanga kohta (Česká národní banka seadus), **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad on seotud keskpanga sõltumatusel ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal seoses Tšehhi Riigipanga eesmärkide ja ELi toimimise lepingu artikli 127 lõike 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artikli 3 kohaste EKPSi ülesannetega. Lisaks on ka Tšehhi Riigipanga seaduses puudujäägid seoses rahastamiskeelu ja EKPSi ülesannetega.

Tšehhi Vabariik ei täida hindade stabiilsuskriteeriumi. 2018. aasta märtsile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Tšehhi Vabariigis 2,2 %, mis on suurem kui kontrollväärtus 1,9 %. Prognooside kohaselt peaks see järgmistel kuudel langema kontrollväärtusest madalamale.

Joonis 3a: Tšehhi Vabariik – inflatsioonikriteerium alates 2012.
(%-des, 12 kuu libisev keskmine)

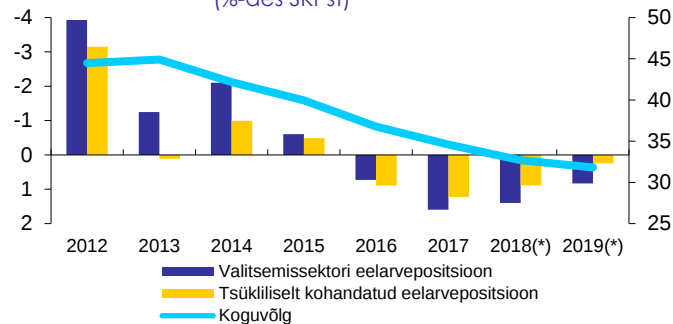
Märkus: Punktid 2018. aasta detsembris näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

Aastane THHI inflatsiooni määr langes 0,5 %-lt 2016. aasta alguses -0,1 %-le 2016. aasta juunis ja tõusis seejärel 2016. aasta lõpuks üle 2 %. Seejärel kõikus see 2017. aastal 2 % ja 3 % vahel. Seega prognoositakse aastase THHI inflatsioonimääraks 2016. aastal keskmiselt 0,6 % ja 2017. aastal 2,4 %. Aastainflatsiooni kiirenemine 2017. aastal viitas energia- ja toiduainete hindade ning teenustesektori suurema hinnatõusu suuremale panusele inflatsiooni. 2018. aasta märtsis aastainflatsioon vähenes ja oli 2018. aasta märtsis 1,6 %.

Aastane THHI inflatsioon väheneb eeldatavasti 2018. aastal, peamiselt seepärast, et (nii töödeldud kui ka töötlemata) toiduainete hindade panus inflatsiooni peaks vähenema. Samal ajal peaksid energia- ja teenuste hinnad avaldama tugevamat inflatsioonisurvet kui eelmistel aastatel. Selle tulemusena peaks komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosi kohaselt aastane THHI inflatsioon olema 2018. aastal keskmiselt 2,1 % ja 2019. aastal 1,8 %. Tšehhi Vabariigi hinnatase (2016. aastal ligikaudu 64 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda hinnataseme täiendav lähenemine.

Tšehhi Vabariik täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Peale selle oodatakse 2018. aasta lähenemisprogrammi hindamise alusel, et Tšehhi Vabariik täidab 2018. ja 2019. aastal stabiilsuse ja kasvu pakti. Tšehhi Vabariigi suhtes ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Valitsemissektori eelarvepositsioon paranes märgatavalt, jõudes 2014. aasta puudujäägist -2,1 % SKPst 2017. aastal ülejääki 1,6 % SKPst. Vastavalt komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosile, mis põhineb eeldusel, et poliitika ei muutu, peaks valitsemissektori eelarveülejääk olema 2018. aastal 1,4 % SKPst ja 2019. aastal 0,8 % SKPst. Valitsemissektori koguvõlg langes oma 2013. aasta tipptasemelt 44,9 % SKPst 1 2017. aastal alla 35 % SKPst. 2019. aastaks prognoositakse selle langemist alla 32 % SKPst. Tšehhi eelarveraamistik tugevnes vastutustundliku eelarvepoliitika seaduse vastuvõtmisega 2017. aasta alguses, kuid selle tulemuslikkus sõltub uute normide rakendamisest.

Joonis 3b: Tšehhi Vabariik – Valitsemissektori eelarve tasakaal ja võlg
Pööratud astmik (%-des SKPst)

(*) Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused.

Tšehhi Vabariik ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Tšehhi kroon ei osale vahetuskursimehhanismis. Tšehhi Vabariik kasutab ujukursi süsteemi, mis võimaldab keskpangal valuutaturul sekkuda. Tšehhi keskpank kasutas 2013. aasta novembrist kuni 2017. aasta aprillini vahetuskursi täiendava vahendina rahapoliitiliste tingimuste leevendamiseks, lastes krooni ja euro vahetuskursil vabalt kõikuda 27 CZK/EUR taseme lähedal. Krooniga kaubeldi kogu 2016. aastal ja 2017. aasta alguses veidi kallimalt kui 27 CZK/EUR, sest Tšehhi keskpanga sekkumine valuutaturul hoidis vahetuskursi tõusu ära. Pärast Tšehhi keskpanga vahetuskursikohustuse aegumist 2017. aasta aprillis hakkas kroon euro suhtes järk-järgult kallinema, tugevnedes 27 CZK/EUR tasemelt 2017. aasta aprillis 2018. aasta alguseks alla 25,5 CZK/EUR taseme. Käesolevale hinnangule eelnenud kahe aasta jooksul tugevnes Tšehhi kroon euro suhtes rohkem kui 6 %.

Tšehhi Vabariik täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2018. aasta märtsis oli Tšehhi Vabariigis aastane keskmine pikaajaline intressimäär 1,3 %, mis on allpool kontrollväärtust 3,2 %. Tšehhi Vabariigi pikaajaline intressimäär kõikus 2016. aastal 0,4 % ümbruses. Seejärel suurenes see 2017. aasta lõpuks 1,5 %-ni, sest Tšehhi keskpank karmistas järk-järgult oma rahapoliitikat. Intressimäärade vahe Saksamaa võrdlusvõlakirjadega kõikus 2018. aasta alguses 120 baaspunkti ümber.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning turgude lõimumist. 2016. ja 2017. aastal registreeriti Tšehhi Vabariigi maksebilansi ülejääk – vastavalt 2,7 % ja 2 %. Tšehhi Vabariigi majandus on euroalaga tugevalt lõimunud kaubandussuhete ja investeringute kaudu. Ärikeskkonnaga seotud valitud näitajate alusel paistab Tšehhi Vabariigi positsioon rahvusvahelistes järjestustes olevat viimastel aastatel stabiliseerunud allpool euroala keskmist. Tšehhi Vabariigi finantssektor on ELi finantssektoriga märkimisväärselt lõimunud, peamiselt seepärast, et suur osa finantsvahendajatest on välisomanduses.

4. HORVAATIA

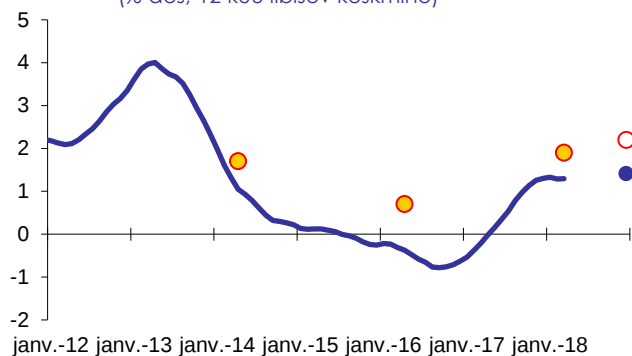
Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Horvaatia ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Horvaatia õigusaktid on täielikult kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega.

Horvaatia täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2018. aasta märtsile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Horvaatias 1,3 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 1,9 %. Eelduste kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest madalamaks ka järgmistel kuudel.

Aastane THHI inflatsioon püsis 2016. aastal langevate energia- ja töötlemata toiduainete hindade tõttu peamiselt negatiivsena. Aasta keskmiseks kujune -0,6 %. Aastane inflatsioonimäär muutus 2016. aasta lõpupoole positiivseks ja tõusis 2017. aasta alguses tänu kõigi oma põhikomponentide suuremale panusele inflatsiooni 1 %-le. Seejärel kõikus aastane inflatsioonimäär kuni 2018. aasta alguseni umbes 1,3 % juures. Aastane inflatsioon oli 2018. aasta märtsis 1,2 %.

Joonis 4a: Horvaatia – inflatsioonikriteerium alates 2012. aastast
(%-des, 12 kuu libisev keskmine)

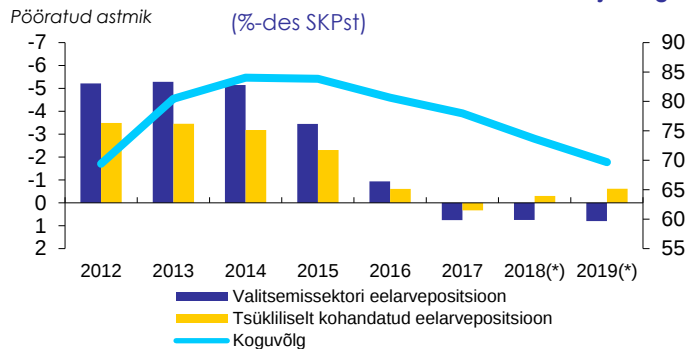

Märkus: Punktid 2018. aasta detsembris näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

Vastavalt komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosile jääb aastane THHI inflatsioon laias laastus stabiilseks, sest energiahindade tõus kompenseerib tõenäoliselt töötlemata toiduainete väiksemat panust inflatsiooni. Baasinflatsioon peaks 2019. aastal veidi kiirenema, mis vastab jätkuvale majanduskasvule. Seega prognoositakse aastaseks THHI inflatsiooniks 2018. aastal 1,4 % ja 2019. aastal 1,5 %. Horvaatia hinnatase (2016. aastal umbes 65 % euroala keskmisest) osutab sellele, et pikema aja jooksul võib toimuda hinnataseme lähenemine.

Horvaatia täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Peale selle oodatakse 2018. aasta lähenemisprogrammi hindamise alusel, et Horvaatia täidab 2018. ja 2019. aastal stabiilsuse ja kasvu pakti. Horvaatia suhtes ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Valitsemissektori eelarveülejääk oli 2017. aastal 0,8 % SKPst. Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepositsioon jääma laias laastus stabiilseks, nii et ülejääk püsib 2018. aastal 0,7 % tasemel SKPst ja 2019. aastal 0,8 % tasemel SKPst. Prognoositakse, et 2019. aastaks väheneb valitsemissektori võlg umbes 70 %-le SKPst. Pärast korduva viivituse kavandatud reformivate õigusaktide vastuvõtmisel on Horvaatia eelarveraamistik jätkuvalt nõrk kõigis olulistest aspektides, eelkõige arvuliste eelarvereeglite ülesehituselt, keskpika perioodi kavade siduvuselt ja riikliku eelarvenõukogu koosseisult.

Joonis 4b: Horvaatia – Valitsemissektori eelarve tasakaal ja võlgnev

(*) Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused.

Horvaatia ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Horvaatia kuna ei osale vahetuskursimehhanismis. Horvaatia keskpank kasutab ranget ujuvkursi süsteemi, kasutades vahetuskurssi peamise nominaalse ankruna peaeesmärgi – hinnastabiilsuse – saavutamiseks. 2016. aasta algusest kuni 2018. aasta alguseni avaldati kunale teatavat tugevnemissurvet, mis sundis Horvaatia keskpanka ostma pankadelt välisvaluutat, et stabiliseerida vahetuskurssi euroga. Kuna ja euro vahetuskurss näitas jätkuvalt hooajalist kõikumist, tugevnedes kevadel ajutiselt tänu turismisektori tekitatud välisvaluuta sissevoolule. Käesolevale hinnangule eelnenud kahe aasta jooksul tugevnes kuna euro suhtes peaaegu 2 %.

Horvaatia täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. Keskmine pikaajaline intressimäär oli Horvaatias 2018. aasta märtsile eelnenud aastal 2,6 %, mis on tunduvalt madalam kui kontrollväärtus 3,2 %. Pikaajaline intressimäär püsis 2015. aasta augustist kuni 2016. aasta augustini enam-vähem stabiilsena vahemikus 3,5–4 %. 2016. aasta lõpupoole langes see umbes 3 % tasemele ja seejärel kõikus kogu 2017. aasta 3 %st allpool. 2018. aasta alguses langes pikaajaline intressimäär alla 2,4 % ja vahe võrreldes Saksamaa võrdlusvõlakirjaga alla 200 baaspunkti, sest Horvaatia krediidiireitingut tõsteti esmakordselt pärast 2004. aastat.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning turgude lõimumist. Horvaatia väliskaubanduse ülejääk suurenes 3,6 %-lt SKPst 2016. aastal 4,2 %-le 2017. aastal tänu tulukonto saldo suurenemisele. Horvaatia majandus on euroalaga tugevalt lõimunud kaubandussuhete ja investeeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate alusel on Horvaatia tulemused kehvemad kui enamiku euroala liikmesriikide omad. Olulised probleemid on seotud ka institutsioonilise raamistikuga, k.a reguleerimise kvaliteet. Finantssektor on ELi finantssüsteemiga väga hästi lõimunud riigisiseste pankade välisomanduse kaudu. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse käigus viidi 2018. aastal läbi Horvaatia põhjalik analüüs, milles leiti, et Horvaatias esineb jätkuvalt makromajanduslik tasakaalustamatus, mis on seotud avaliku ja erasektori ning välisvõla tasemega, mis on kõik väidetavalt välisvaluutas nomineeritud, majanduse madala kasvupotentsiaali tingimustes.

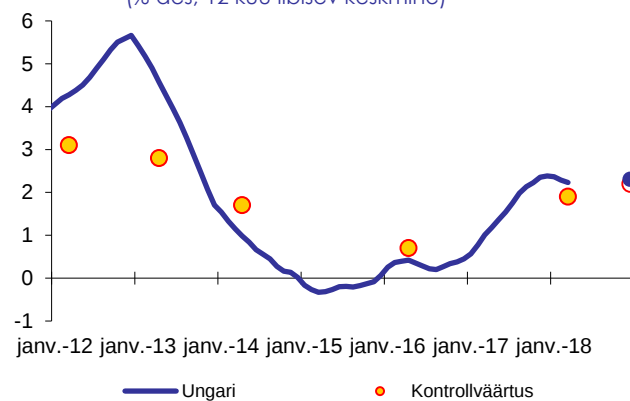
5. UNGARI

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Ungari ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Ungari õigusaktid, eelkõige Ungari Riigipanga (Magyar Nemzeti Bank ehk MNB) seadus, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad on eelkõige seotud Ungari Riigipanga sõltumatusena, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal seoses ELi toimimise lepingu artikli 127 lõike 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artikli 3 kohaste EKPSi ülesannetega. Lisaks on Ungari Riigipanga seaduses täiendavaid puudusi seoses Ungari Riigipanga lõimumisega EKPSiga.

Ungari ei täida hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2018. aasta märtsile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Ungaris 2,2 %, mis on kõrgem kui kontrollväärtus 1,9 %. Prognooside kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest kõrgemaks ka järgmistel kuudel.

Joonis 5a: Ungari – inflatsioonikriteerium alates 2012. aastast
(%-des, 12 kuu libisev keskmine)

Märkus: Punktid 2018. aasta detsembris näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

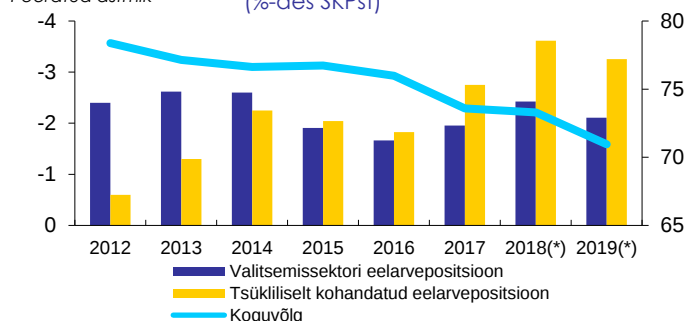
Ungari aastane THHI inflatsioon tõusis kahel viimasel aastal väga madalalt tasemelt, sh olles 2016. aasta keskel negatiivne. Pärast seda hakkas inflatsioon järsult tõusma, ulatudes 2017. aasta veebruariks 2,9 %-le, pärast mida muutus tõus peamiselt energiahindade kõikumise tõttu mõõdukamaks. Alates 2017. aasta kevadest on töödeldud toiduainete hinnad avaldanud THHI inflatsioonile tõususuurt, hoides 2017. aastal selle taseme 2 %-st kõrgemal. 2018. aasta alguses inflatsioon vähenes taas, peamiselt tänu energia- ja püsikaupade hindadele. 2018. aasta märtsis oli aastane THHI inflatsioon 2 %.

Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks inflatsioon 2018. aastal veidi vähenema 2,3 %-ni ja suurenema 2019. aastal 3 %-ni, kuna teenuste hindade inflatsioon peaks tugeva palgakasvu mõjul suurenema. Ungari suhteliselt madal hinnatase (2016. aastal ligikaudu 58 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda hinnataseme märgatav lähenemine.

Ungari täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Ungari kohta ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Siiski soovib komisjon, võttes arvesse täheldatud märkimisväärset kõrvalekallet

stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetest 2017. aastal, alkatada Ungari suhtes märkimisväärse kõrvalekalde menetlus. Vastavalt 2018. aasta lähenemisprogrammi hindamisele on märkimisväärse kõrvalekalde oht ka 2018. ja 2019. aastal. Seepärast on vaja stabiilsuse ja kasvu pakti täitmiseks võtta alates 2018. aastast märkimisväärseid lisameetmeid. Valitsemissektori eelarve puudujääk kahanes 1,7 %-ni SKPst 2016. aastal võrreldes 2015. aasta 1,9 %-ga SKPst, ja naasis 2017. aastal 2 % tasemele. Vastavalt komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognosile, mis põhineb eeldusel, et poliitika ei muutu, peaks see suurenema 2018. aastal 2,4 %-ni SKPst ja 2019. aastal vähenema 2,1 %-ni SKPst. Valitsemissektori koguvõla tase vähenes 2017. aastal 73,6 %-ni SKPst ning peaks veelgi vähenema 2018. aastal 73,3 %-ni ja 2019. aastal 71 %-ni. Ungari eelarveraamistik on hästi välja arendatud tänu rangetele normidele ja võlakontrolli menetlustele kõigis valitsussektori kihtides, kuid püsivad mõned märkimist väärivad puudused (eelkõige keskpika perioodi eelarveplaneerimises).

Joonis 5b: Ungari – Valitsemissektori eelarve tasakaal ja võlgnevus
Pööratud astmik (%-des SKPst)

(*) Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognosis.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused.

Ungari ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Ungari forint ei osale vahetuskursimehhanismis. Ungari kasutab ujuvkursi süsteemi ning lubab keskpangal valuutaturgudel sekkuda. Forint nõrgenes 311 HUF/EUR tasemelt 2016. aasta märtsis 2016. aasta keskpaigaks 314 HUF/EUR tasemele ja tugevnes 2016. aasta oktoobriks 307 HUF/EUR tasemele, kui Ungari keskpank kehtestas kolmeks kuuks hoiustamise püsivõimalusele mahupiirangud. Seejärel kaubeldi forintiga umbes 310 HUF/EUR tasemel kuni 2017. aasta keskpaigani, mil uus kallinemislaine tõstis kursi 2017. aasta augustiks 304 HUF/EUR lähedale. Pärast Ungari keskpanga suulist sekkumist, milles osutati uute instrumentide kasutuselevõtmisele ja üleööhoiuse intressimäära vähendamisele miinus 15 baaspunktile, langes forint pärast 2017. aasta septembrit veidi alla 310 HUF/EUR taseme. 2018. aasta märtsis oli forinti suhe eurosse kahe aasta tagusega samal tasemel.

Ungari täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2018. aasta märtsile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär 2,7 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 3,2 %. Kuu keskmine pikaajaline intressimäär vähenes umbes 2,8 %-le 2016. aasta augustis, enne kui tõusis 2017. aasta veebruariks 3,5 %-le. Seejärel hakkas see taas langema ja jõudis 2017. aasta detsembris 2,1 %-ni, mis näitab Ungari keskpanga pingutusi laiendada oma rahalist stiimulit veelgi rohkem pikaajalistele intressimääradele. Ungari pikaajaline intressimäär kasvas rahvusvahelises tõusva tootluse keskkonnas 2018. aasta veebruariks umbes 2,6 %-ni. Pikaajaliste intressimäärade vahe Saksamaa võrdlusvõlakirjadega püsis 2018. aasta alguses umbes 200 baaspunkti juures.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning turgude lõimumist. Maksebilansis on viimase kahe aasta jooksul registreeritud suuri ülejääke, ehkki see 2017. aastal peamiselt maksebilansi mõjul vähenes. Ungari majandus on euroalaga tugevalt lõimunud nii kaubandussuhete kui ka investeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate põhjal on Ungari tulemused kehvemad kui enamikul euroala liikmesriikidel. Ungari finantssektor on ELi finantssüsteemiga hästi lõimunud.

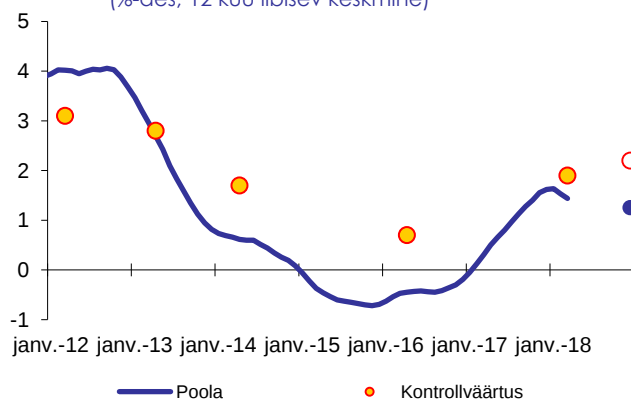
6. POOLA

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Poola ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Poola õigusaktid, eelkõige Poola Riigipanga (Narodowy Bank Polski ehk NBP) seadus ja Poola Vabariigi põhiseadus, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad on seotud keskpanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal. Lisaks on ka Poola Riigipanga seaduses mõned puudused seoses keskpanga sõltumatusega ja Poola Riigipanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal.

Poola täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2018. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Poolas 1,4 %, mis on madalam kui kontrollväärtus 1,9 %. Eelduste kohaselt peaks see jääma kontrollväärtusest madalamaks ka järgmistel kuudel.

Joonis 6a: Poola – inflatsioonikriteerium alates 2012. aastast
(%-des, 12 kuu libisev keskmine)

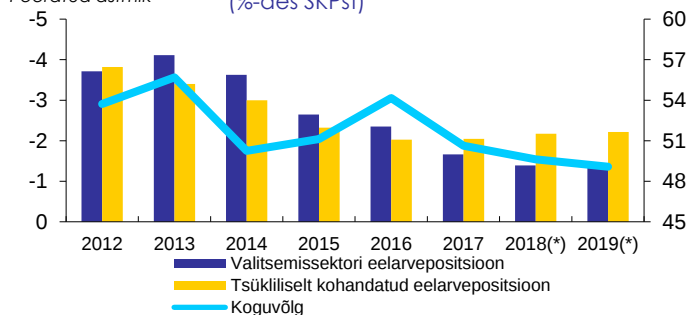
Märkus: Punktid 2018. aasta detsembris näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

Aastane THHI inflatsioon muutus 2016. aasta oktoobris positiivseks ja tõusis 2017. aasta veebruaris kiiresti kõrgeimale tasemele 1,9 %, langedes seejärel 2017. aasta juunis 1,3 %-le. 2017. aasta teist poolt iseloomustas inflatsiooni järkjärguline kasv enne, kui see hüppas novembris 2 % tasemele ja vähenes siis detsembris 1,7 %-le. 2018. aasta veebruaris langes see järsult 0,7 %-le. Seda ebastabiilsust selgitavad energia- ja töötlemata toiduainete hindade suured kõikumised. 2018. aasta märtsis oli aastane THHI inflatsioon 0,7 %.

Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosi kohaselt väheneb inflatsioon 2018. aastal 1,3 %-ni ja 2019. aastal suureneb 2,5 %-ni peamiselt kiireneva palgakasvu tõttu üha enam pingestunud tööturul. Poola suhteliselt madal hinnatase (2016. aastal ligikaudu 52 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda täiendav hinnataseme oluline lähenemine.

Poola täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Poola suhtes ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Vastavalt 2018. aasta lähenemisprogrammi hindamisele on märkimisväärse kõrvalekalde oht stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetest 2018. aastal, mistõttu on vaja stabiilsuse ja kasvu pakti täitmiseks võtta alates 2018. aastast lisameetmeid. Valitsemissektori eelarve puudujääk vähenes 2,6 %-lt SKPst 2015. aastal 2,3 %-le SKPst 2016. aastal. Eelarvepuudujäägi suhe SKPsse paranes 2017. aastal ja jõudis 1,7 %-ni ning vastavalt komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosile, mis põhineb eeldusel, et poliitika ei muutu, paraneb see nii 2018. kui ka 2019. aastal 1,4 %-ni. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks vähenema 50,6 %-lt SKPst 2017. aastal 49,1 %-le SKPst 2019. aastal. Poola riiklik eelarveraamistik on üldiselt tugev, nõrkadeks külgedeks on peamiselt eelarve planeerimine ja menetlused ning sõltumatu seire.

Joonis 6b: Poola – Valitsemissektori eelarve tasakaal ja võlgnevus
Pööratud astmik (%-des SKPst)

(*) Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused.

Poola ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Poola zlott ei osale vahetuskursimehhanismis. Poola kasutab ujuvkursside süsteemi ning lubab keskpangal valuutaturgudel sekkuda. Zlotiga kaubeldi 2016. aasta aprillist aasta lõpuni kursiga umbes 4,4 zloti euro eest. 2016. aasta detsembri ja 2017. aasta mai vahel tugevnes zlott kokku peaaegu 6 %. Seejärel kuni 2017. aasta oktoobrini nõrgenes zlott veidi (umbes 4,3 PLN/EUR tasemele), et seejärel tugevneda 2017. aasta lõpuni. Poola on järk-järgult väljunud paindlikust krediidiiniist, mis tal on 2009. aastast IMFiga olnud, ja viis selle protsessi lõpule 2017. aasta novembris. Käesolevale hinnangule eelnenud kahe aasta jooksul tugevnes zlott euro suhtes umbes 2 %.

Poola ei täida pikaajaliste intressimäärade lähenemiskriteeriumi. 2018. aasta märtsile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär 3,3 %, mis on suurem kui kontrollväärtus 3,2 %. Igakuine keskmine pikaajaline intressimäär kasvas 2016. aasta aprilli alla 3 % tasemelt 2017. aasta alguseks umbes 3,8 %-le. Seejärel vähenesid pikaajalised intressimäärad 2017. aasta juuniks umbes 3,2 % tasemele ning suurenesid seejärel veidi. Pikaajaliste intressimäärade vahe Saksamaa võrdlusvõlakirjadega püsis 2018. aasta alguses umbes 270 baaspunkti juures.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning turgude lõimumist. Poola maksebilanss on olnud alates 2013. aastast kaubandusbilansi jätkuva paranemise toel ülejäägis. Poola majandus on euroalaga tugevalt lõimunud kaubandussuhete ja investeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate alusel on Poola umbes euroala liikmesriikide keskmise tasemel. Poola finantssektor on ELi finantssektoriga hästi lõimunud.

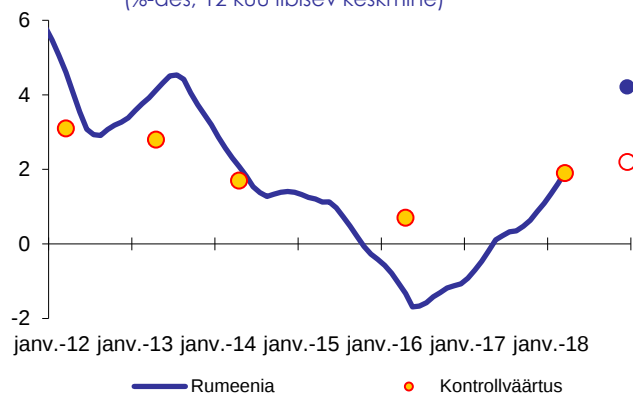
7. RUMEENIA

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Rumeenia ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Rumeenia õigusaktid, eelkõige Rumeenia keskpanga põhikirja käsitlev seadus nr 312, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad on seotud keskpanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal. Lisaks sisaldab Rumeenia keskpanga põhikirja käsitlev seadus puudusi seoses keskpanga sõltumatusega ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal selles osas, mis puudutab Rumeenia keskpanga eesmärke ja EKPSi ülesandeid, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 127 lõikes 2 ja EKPSi/EKP põhikirja artiklis 3.

Rumeenia ei täida hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2018. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Rumeenias 1,9 %, mis võrdub kontrollväärtusega 1,9 %. Prognooside kohaselt peaks see aga järgmistel kuudel suurenema oluliselt üle kontrollväärtuse.

Joonis 7a: Rumeenia – inflatsioonikriteerium alates 2012. aastast
(%-des, 12 kuu libisev keskmine)

Märkus: Punktid 2018. aasta detsembris näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

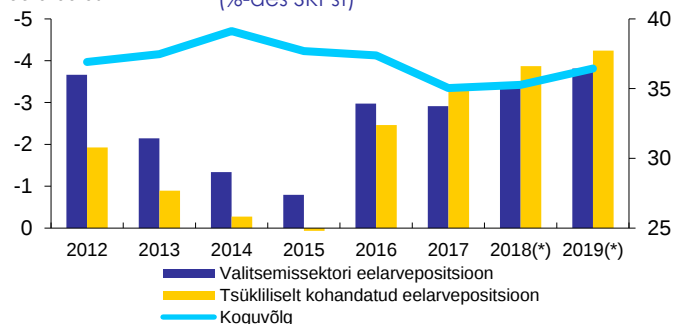
Aastane THHI inflatsioon vähenes 2016. aastal peamiselt järjestikuste käibemaksuvähenduste ja nafta madalate maailmahindade toel. Olles jõudnud 2016. aasta mais peaaegu -3 % tasemele, jäi see peaaegu kogu 2016. aastaks negatiivseks. 2017. aastal inflatsioon kasvas pidevalt, kuid jäi tagasihoidlikuks tänu tavapärase käibemaksu määra vähendamisele veel ühe protsendipunkti võrra ja kütuseaktsiisi vähendamisele 2017. aasta jaanuaris. 2017. aasta teisel poolel hakkas inflatsioon kiirenema, peamiselt toiduainete hindade tõusu ja jaanuari aktsiisimaksuvähenduse tühistamise tõttu oktoobris, kasvades 0,6 %-lt augustis 2017. aasta detsembriks

2,6 %-le. 2018. aasta alguses jätkas inflatsiooni kasvu, jõudes märtsis 4 %-ni, kuivõrd 2017. aasta jaanuari maksuvähenduste mõju lahtus.

Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosi kohaselt tõuseb aastane THHI inflatsioon 2018. aastal 4,2 %-le ja langeb 2019. aastal energia hinnainflatsiooni mõõdukamaks muutudes 3,4 %-le. Rumeenia suhteliselt madal hinnatase (2016. aastal ligikaudu 51 % euroala keskmisest) osutab, et pikema aja jooksul võib toimuda täiendav hinnataseme oluline lähenemine.

Rumeenia täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Rumeenia kohta ei ole tehtud nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Kuid Rumeenia suhtes kohaldatakse märkimisväärse kõrvalekalde menetlust täheldatud märkimisväärse hälbe tõttu keskpika perioodi eelarve-eesmärgist 2016. aastal. 2017. aasta augustis leiti, et riik ei olnud võtnud tulemuslikke meetmeid märkimisväärse kõrvalekalde menetluse raames ning talle esitati läbivaadatud soovitus. Peale selle soovitas komisjon, võttes arvesse täheldatud märkimisväärset kõrvalekallet stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetest ka 2017. aastal, algatada Rumeenia suhtes taas märkimisväärse kõrvalekalde menetlus. Vastavalt 2018. aasta lähenemisprogrammi hindamisele on märkimisväärse kõrvalekalde oht ka 2018. ja 2019. aastal. Seepärast, võttes arvesse halvenevat eelarveväljavaadet, on vaja stabiilsuse ja kasvu pakti täitmiseks võtta alates 2018. aastast märkimisväärseid lisameetmeid. Valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk kasvas 0,8 %-lt SKPst 2015. aastal 2016. ja 2017. aastal vastavalt 3 %-le ja 2,9 %-le, kuna võimud järgisid ekspansionistlikku protsüklilist poliitikat, mida iseloomustasid maksuvähendused ning avaliku sektori palkade ja vanaduspensionide suurendamised. Vastavalt komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosile, mis põhineb eeldusel, et poliitika ei muutu, peaks see tõusma 2018. aastal 3,4 %-ni SKPst ja 2019. aastal 3,8 %-ni SKPst. Valitsemissektori võla suhe peaks kasvama 2018. aastal 35,3 %-ni SKPst ja 2019. aastal 36,4 %-ni SKPst. Rumeenia eelarveraamistiku sätted on ranged. Kuid eelarveraamistiku rakendamise tulemuslikkus, nagu näitab halvenev struktuurne eelarvepositsioon ja kulutuste tegemise eeskirjadest kõrvalehoidmine aastasiseste eelarveparanduste abil, on olnud viimastel aastatel kehv.

Joonis 7b: Rumeenia – Valitsemissektori eelarve tasakaal ja võlgnev
Pööratud astmik (%-des SKPst)

(*) Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused.

Rumeenia ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Rumeenia leu ei osale vahetuskursimehhanismis. Rumeenia kasutab ujuvkursi süsteemi ning lubab keskpangal valuutaturgudel sekkuda. Leu vahetuskurss euroga püsis kuni 2016. aasta septembrini stabiilsena ja hakkas seejärel langema. Odavnemise peamised põhjused olid kaubandust stimuleeriv protsükliline eelarvepoliitika, jooksevkonto puudujääk ja kõrgem inflatsiooniootus. Vahetuskurss jõudis 2017. aasta lõpus 4,63 RON/EUR

tasemele ja jätkas 2018. aasta alguses langust, jõudes märtsis 4,66 RON/EUR tasemele. Võrreldes piirkonna muude riikidega, kus on ujuv vahetuskurss, kõikus leu ja euro vahetuskurss suhteliselt vähem. Käesolevale hinnangule eelnenud kahe aasta jooksul nõrgenes leu euro suhtes umbes 4 %.

Rumeenia ei täida pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2018. aasta märtsile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär Rumeenias 4,1 %, mis ületab kontrollväärtust 3,2 %. Pikaajalised intressimäärad langesid 2016. oktoobriks järk-järgult umbes 3 %-le ja hakkasid siis taas tõusma. Pärast seda on need siiani tõusnud, jõudes 2018. aasta alguses 4,5 %-ni. Pikaajaliste intressimäärade vahe Saksamaa võrdlusvõlakirjadega vähenes umbes 340 baaspunktilt 2016. aasta aprillis alla 300 baaspunkti 2016. aasta oktoobris ja hakkas siis taas tõusma. 2018. aasta märtsis oli see 400 baaspunkti.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning turgude lõimumist. Rumeenia maksebilanss on 2015. aastast pidevalt halvenenud ja muutus 2017. aastal viimase viie aasta jooksul esmakordselt negatiivseks. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate põhjal on Rumeenia tulemused kehvemad kui enamikul euroala liikmesriikidel. Olulised probleemid on seotud ka institutsioonilise raamistikuga, k.a korruptsioon ja valitsemissektori tõhusus. Rumeenia finantssektor on ELi finantssektoriga hästi lõimunud, peamiselt tänu suurele välisomandusele pangandussektoris.

8. ROOTSI

Õigusaktide kooskõla ja lähenemiskriteeriumide täitmise kohta antud hinnangu põhjal ning asjakohaseid lisategureid arvesse võttes leiab komisjon, et Rootsi ei täida euro kasutuselevõtu tingimusi.

Rootsi õigusaktid, eelkõige Rootsi Riigipanga (Sveriges Riksbank) seadus, valitsemisseadus ja vahetuskursipoliitika seadus, **ei ole täielikult kooskõlas** ELi toimimise lepingu artikli 131 kohase nõude täitmise kohustusega. Ebakõlad ja puudused on seotud keskpanga sõltumatusega, rahastamiskeeluga ja keskpanga lõimumisega EKPSiga euro kasutuselevõtu ajal.

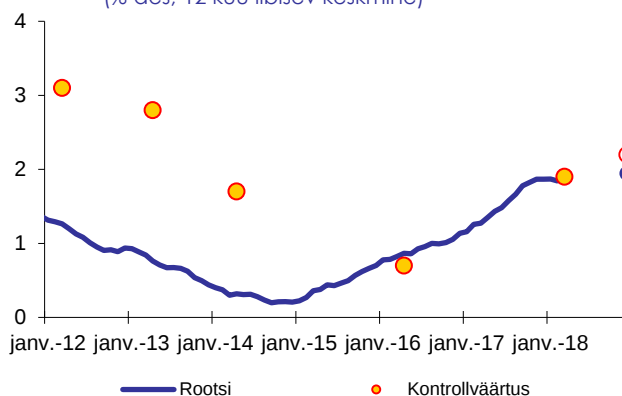
Rootsi täidab hindade stabiilsuse kriteeriumi. 2018. aasta aprillile eelnenud 12 kuu jooksul oli keskmine inflatsioonimäär Rootsis 1,9 %, mis võrdub kontrollväärtusega 1,9 %. Prognooside kohaselt peaks see järgmistel kuudel langema kontrollväärtusest madalamale.

Rootsi keskmine inflatsioonimäär tõusis 2016. aasta 1,1 %-lt 2017. aastal 1,9 %-le teenuste ja energiahindade kasvu tõttu, peamiselt krooni nõrgenemise ja sisenõudluse jätkuva suurenemise tõttu, mida toetas keskpanga soodne rahapoliitika. 2018. aasta märtsis oli aastane THHI inflatsioon 2 %.

THHI inflatsioon püsib 2018. aasta jooksul tõenäoliselt enam-vähem stabiilsena. Naftahinnad avaldavad 2018. aastal prognoosi kohaselt tarbijahindade harmoneeritud indeksile tõusususurvet. Kuid summutatud palgakasv, mis jääb prognooside kohaselt mõõdukaks, ja mis on olnud tagasihoidlik globaalse konkurentsisure, madalate palgaootuste ja kasutamata tööjõu tõttu, kompenseerib eelduste kohaselt mingil määral kõrgemaid naftahindu. Seega peaks komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosi kohaselt olema aastane keskmine inflatsioonimäär 2018. aastal

1,9 % ja 2019. aastal 1,7 %. Rootsi hinnatase on suhteliselt kõrge (2016. aastal umbes 122 % euroala keskmisest).

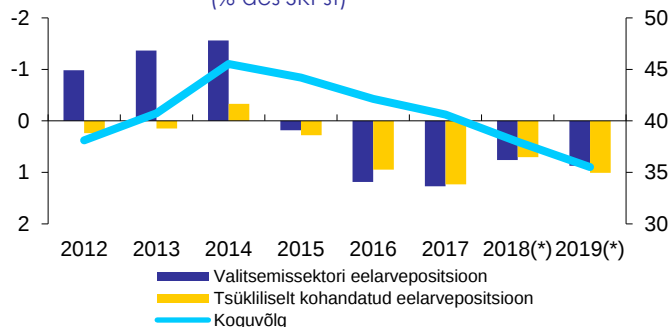
Joonis 8a: Rootsi – inflatsioonikriteerium alates 2012. aastast
(%-des, 12 kuu libisev keskmine)

Märkus: Punktid 2018. aasta detsembris näitavad prognoositud kontrollväärtust ja 12 kuu keskmist inflatsiooni riigis.
Allikad: Eurostat, komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

Rootsi täidab riigi rahanduse seisundiga seotud kriteeriumi. Rootsi suhtes ei kohaldata praegu nõukogu otsust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta. Peale selle oodatakse 2018. aasta lähenemisprogrammi hindamise alusel, et Rootsi jätkab 2018. ja 2019. aastal stabiilsuse ja kasvu pakti nõuete täitmist. Valitsemissektori eelarveülejääk suurenes veidi 1,2 %-lt SKPst 2016. aastal 1,3 %-le SKPst 2017. aastal tänu tuludele, mis tugeva majanduskasvu toel üllatuslikult kasvasid. Vastukaaluks olid kulud varjupaigataotlejate vastuvõtmisele ja lõimimisele aastatel 2016–2017 oodatust väiksemad. Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori eelarve ülejääk olema 2018. aastal 0,8 % ja 2019. aastal 0,9 % SKPst. Valitsemissektori koguvõla suhe SKPsse vähenes 2017. aastal 40,6 %-le SKPst ja peaks veelgi vähenema 2018. aastal 38 %-le ja 2019. aastal 35,5 %-le. Rootsil on tugev eelarveraamistik, mida 2017. aasta lõpus reformiti, sh vähendati ülejäägi sihtnäitajat 0,33 %-le SKPst (varasemalt 1 %-lt), kehtestati võlgnevuse uus alus ja laiendati eelarvepoliitika nõukogu volitusi.

Joonis 8b: Rootsi – Valitsemissektori eelarve tasakaal ja võlgnevus
Pööratud astmik (%-des SKPst)

(*) Komisjoni talituste 2018. aasta kevadprognoos.

Allikas: Eurostat, komisjoni talitused.

Rootsi ei täida vahetuskursi kriteeriumi. Rootsi kroon ei osale vahetuskursimehhanismis. Rootsi kasutab ujuvkursi süsteemi ning lubab keskpangal valuutaturgudel sekkuda. Kroon jätkas 2013. aasta alguses käivitunud odavnemistrendi. Odavnemine toimus jätkuva rahapoliitika lõdvendamise ja kolme kuu STIBORI ja EURIBORI suureneva erinevuse taustal aastatel 2016–2017,

kusjuures kõikumine toimus laias laastus -30 ja -10 baaspunkti vahel. 2018. aasta alguses oli see erinevus -10 baaspunkti. Käesolevale hinnangule eelnenud kahe aasta jooksul oli krooni ja euro suhe keskmiselt 9,6 SEK/EUR ning nõrgenes euro suhtes umbes 10 %.

Rootsi täidab pikaajaliste intressimäärade lähenemise kriteeriumi. 2018. aasta märtsile eelnenud aasta jooksul oli keskmine pikaajaline intressimäär Rootsis 0,7 %, mis on oluliselt madalam kui kontrollväärtus 3,2 %. Rootsi kuupõhised pikaajalised intressimäärad hakkasid oma kõigi aegade madalpunktist 0,1 %-lt 2016. aasta augustis tõusma, jõudes 2018. aasta alguses 0,9 % tasemele, mis on ajalooliste normide kohaselt madal. Vahe Saksamaa võrdlusvõlakirjadega jäi äärmiselt madalaks, ehkki see tõusis 2016. aasta suve negatiivsetest väärtustest kõrgemale. See jäi 20 ja 40 baaspunkti vahele kuni 2017. aasta viimase veerandini, kui see väljus vähesel määral sellest vahemikust. 2018. aasta märtsis oli see 53 baaspunkti.

Uuriti ka **lisategureid**, sh maksebilansi muutust ning turgude lõimumist. Rootsi maksebilanss on püsinud ülejäägis – 2016. aastal 4,2 % SKPst ja 2017. aastal 3,2 % SKPst. Rootsi majandus on euroalaga hästi lõimunud nii kaubandussuhete kui ka investeeringute kaudu. Ärikeskkonda kajastavate valitud näitajate põhjal on Rootsi tulemused paremad kui enamikul euroala liikmesriikidel. Rootsi finantssektor on ELi finantssüsteemiga hästi lõimunud. Makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames mainiti, et Rootsi vajab täiendavat põhjalikku analüüsi. Selles leiti, et Rootsis esineb jätkuvalt makromajanduslikku tasakaalustamatust, kuna liiga kõrged eluasemehinnad koos kodumajapidamiste võla jätkuva suurenemisega kujutavad endast korrapäratu korrektsiooni riski. Ametiasutused on teadlikud kasvavatest riskidest ja astutakse poliitilisi samme hüpoteeklaenude kasvu piiramiseks ja eluasemehituse suurendamiseks. Kuid need ei ole seni olnud piisavad tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks.